

Скороход Олексій Петрович

Вплив технологій штучного інтелекту на трансформацію політичної участі в умовах цифрової демократії

УДК 321.7:004.8:316.772.5

DOI [https://doi.org/10.24195/2414-](https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-5.12)

9616.2025-5.12

Стаття поширюється на умовах ліцензії
CC BY 4.0

Скороход Олексій Петрович

аспірант

Донецького національного університету

імені Василя Стуса

вул. 600-річчя, 21, Вінниця, Україна

ORCID: 0009-0001-0001-2568

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), суттєво змінює механізми комунікації між суспільством і владою, спричиняє появу нових форматів участі громадян у політичних процесах та формує передумови трансформації цифрової демократії.

Метою статті є визначення особливостей впливу технологій штучного інтелекту на форми та механізми політичної участі громадян, а також оцінка потенційних можливостей і ризиків їх використання у політичній сфері.

Методи дослідження: застосовано аналіз і синтез для узагальнення теоретичних підходів; системний метод – для оцінки ШІ як елемента політичної системи; контент-аналіз цифрових платформ і соціальних мереж – для ідентифікації алгоритмізованих практик комунікації та впливу на громадську думку.

Результати. Визначено основні напрями інтеграції ШІ у політичні процеси: прогнозування електоральних настроїв, персоналізація політичних меседжів, забезпечення прозорості та інформаційної безпеки. Проаналізовано застосування ШІ як комунікаційного помічника та інструмента політичного контент-мейкінгу, а також перспективні напрями – підтримку процесів прийняття політичних рішень, прогнозування громадської думки й оптимізацію виборчих процедур. З'ясовано, що технології ШІ підвищують рівень залученості громадян, розширюють доступ до політичної інформації та стимулюють дискусії, але водночас породжують ризики маніпуляцій, дезінформації, порушення приватності й етичних викликів.

Наукова новизна полягає у визначенні системного характеру впливу ШІ на політичну участь як індикатора переходу від традиційної до цифрової моделі демократії.

Практичне значення результатів полягає у формуванні засад етичного та безпечного використання ШІ в політичній комунікації.

Ключові слова: штучний інтелект, дезінформація, deepfakes, маніпуляція, політична участь, політична комунікація, політичний меседж, інформаційний контент.

Вступ. Швидкий розвиток технологій штучного інтелекту та їхнє активне проникнення у різні сфери життєдіяльності людини, зокрема у політичну, зумовлюють суттєві зміни у структурі та змісті політичної комунікації. Використання інтелектуальних алгоритмів у процесах аналізу даних, формування інформаційних потоків і моделювання поведінки виборців трансформує способи взаємодії між владою та громадянами, сприяючи появі нових форматів участі у політичних процесах. Водночас штучний інтелект впливає і на процеси ухвалення політичних рішень, зокрема через автоматизацію аналітики, прогнозування суспільних настроїв і підвищення ефективності управлінських рішень. Проте поряд із цими позитивними зрушеннями зростають і ризики, пов'язані з маніпуляцією громадською думкою, порушенням приватності та етичними викликами використання технологій. Саме тому питання впливу штучного інтелекту на трансформацію політичної участі, виявлення як позитивних, так і негативних аспектів, набуває особливої наукової та практичної актуальності у сучасних умовах розвитку цифрової демократії.

Мета та завдання дослідження – з'ясувати особливості впливу технологій штучного інтелекту на трансформацію форм і механізмів політичної участі громадян у цифровому суспільстві, а також у визна-

ченні потенційних можливостей і ризиків використання ШІ.

Для досягнення поставленої мети передбачено розглянути визначення феномену штучного інтелекту, дослідити основні напрями інтеграції технологій штучного інтелекту у політичний процес та механізми громадської участі, виявити потенційні можливості та ризики, пов'язані з використанням ШІ у політичній сфері.

Методи дослідження. Автором використовувались методи аналізу та синтезу для узагальнення теоретичних положень та формування цілісного бачення впливу ШІ на політичну участь; метод системного аналізу дав змогу оцінити ШІ як елемент політичної системи, що впливає на динаміку суспільно-політичних процесів та громадянської активності в умовах цифрової демократії; метод контент-аналізу дозволив дослідити цифрові платформи та соціальні мережі для виявлення алгоритмізованих практик взаємодії, вивчення інформаційного наповнення, створеного ШІ, та результатів його поширення.

Результати. Розуміння «політичної участі» у процесі її теоретичного осмислення та практичного вивчення еволюціонувало від сприйняття її переважно як діяльності «обраних» (політичних еліт, державних управлінців, партійних лідерів) безпосередньо у процесі управління державою

та ухваленні політичних рішень до діяльності громадян, яка спрямована не лише на результат виборів, а призводить до формування політичного порядку денного, впливає на продукування політик та прийняття рішень. Тобто у процесі демократичних трансформацій відбулось зростання ролі громадянського суспільства, усвідомлення громадянами відповідальності та важливості співучасті кожного у формуванні політичного курсу держави, і політична участь набула ознак широкої суспільної практики, переставши бути привілеєм вузького кола політичних акторів [1, с. 128].

Процесу переходу до «інклюзивної» моделі політичної участі сприяв і розвиток та масове поширення інформаційно-комунікаційних технологій, який безумовно впливає та видозмінює політичні процеси, їх динаміку та природу взаємодії між владою та суспільством. Особливо це простежується у трансформації засобів та механізмів політичної комунікації – поява нових каналів доступу до інформації та широких можливостей для зворотнього зв'язку (мережеві медіа, цифрові платформи, соціальні мережі) робить політичну комунікацію більш горизонтальною, доступною та багатосуб'єктною. У свою чергу, нові цифрові інструменти комунікації відкривають нові можливості для появи та реалізації сучасних форм політичної участі, які значно розширюють традиційні межі взаємодії громадян із владою. Завдяки розвитку соціальних мереж, онлайн-платформ, мобільних застосунків, електронних сервісів та інструментів краудсорсингу громадяни отримують змогу брати безпосередню участь у процесах прийняття політичних рішень, формуванні громадської думки, контролі за діяльністю органів влади та ініціюванні суспільно значущих змін. Таким чином, у сучасному політичному полі ми знаходимо різноманітність форм політичної участі від класичних (вибори, мітинги, членство у партіях) до сучасних цифрових форматів (онлайн-петиції, онлайн-дискусії, е-консультації, соціальні медіа-кампанії тощо).

Нові перспективи у спрощенні доступу до політичного контенту, зміні моделі спілкування, навчання, споживання інформації та більш цілеспрямованій політичній участі відкриваються з проникненням у суспільно-політичне життя суспільства технологій штучного інтелекту (ШІ). Інтелектуальні чат-боти, зокрема моделі типу GPT від OpenAI, дедалі частіше виконують роль посередників у комунікації, консультантів та інструментів для освітньої підтримки. Персоналізовані системи навчання, побудовані на основі аналізу даних користувача, формують індивідуальні освітні траєкторії. Завдяки алгоритмам персоналізації та обробці великих даних, ШІ здатен формувати індивідуалізовані інформаційні потоки, підбираючи політичні новини та матеріали відповідно до інтересів, поведінкових моделей і соціальних характе-

ристик користувачів. Водночас перед суспільством постають нові виклики, пов'язані з розвиненням ефекту «інформаційних бульбашок», поляризацією суспільства, забезпеченням достовірності та прозорості інформаційних потоків, актуалізуються проблеми нерівності доступу до якісної інформації і маніпулювання громадською думкою, а отже все це може впливати на рівень громадянської залученості [5, р. 9].

В науковому полі не має єдиного визначення штучного інтелекту. Вперше термін «штучний інтелект» було використано на Дартмутському коледжі Дж. Маккартні у 1956 р., хоч сама концепція «мислячої машини» має глибоке історичне підґрунтя. Він визначає його як «науку і техніку, спрямовану на створення інтелектуальних машин і комп'ютерних програм, здатних розуміти і відтворювати розумові функції людини» [9].

У «Законі про Штучний інтелект», прийнятого Європейський союзом у 2024 р., він розглядається як «машинна система, призначена для роботи з різним рівнем автономії, яка може демонструвати адаптивність після розгортання та яка, для явних чи неявних цілей, робить висновки на основі отриманих вхідних даних, як генерувати результати, такі як прогнози, контент, рекомендації або рішення, які можуть впливати на фізичне чи віртуальне середовище» [16].

Спеціалісти американської корпорації IBM К. Страйкер та Е. Кавлаоглу надають штучному інтелекту визначення «технології, яка дозволяє комп'ютерам та машинам імітувати людське навчання, розуміння, вирішення проблем, прийняття рішень, креативність та автономію» [15].

С. Рассел та П. Норвік пропонують розуміти штучний інтелект як інтелектуального агента, здатного здійснювати раціональні дії, тобто обирати оптимальні рішення в певній ситуації на основі доступної інформації та заданих цілей [11].

Х. Шейх, К. Прінс, Е. Шрайверс надають доволі широке і відкрите визначення ШІ, характеризуючи його як «системну технологію», яка має системний вплив на суспільство [14, р. 15].

Отже, визначення ШІ є гнучким (що також пов'язано з постійним вдосконаленням даної технології та недостатнім вивченням його функціональних можливостей) і залежить від сфери його застосування, проте узагальнивши можна охарактеризувати його як комплексну технологію, що здійснює вплив на соціальні, економічні та політичні процеси, трансформуючи способи взаємодії людей, інституцій і держави.

Розглянемо більш детально напрями застосування технології штучного інтелекту у політичних процесах.

Прогнозування електоральних настроїв. Завдяки технології машинного та глибинного навчання системи аналізу даних здатні опрацю-

увати великі обсяги публічних/відкритих даних (соціальні мережі, державні реєстри, медіапростір) задля виявлення суспільних настроїв, тенденцій, конфліктних питань тощо. В подальшому результати такого аналізу можуть використовуватись для реагування влади на зміни у суспільній думці, формування порядку денного, оцінці ефективності державних програм. У виборчому процесі дана технологія застосовується для виявлення потенційних груп підтримки та аналізу електоральних вподобань [2, с. 132].

Інтелектуальні комунікаційні системи. Чат-боти та віртуальні помічники на основі штучного інтелекту здатні значно підвищити ефективність взаємодії державних структур, політичних акторів з громадянами. У дані інструменти вбудовані технології обробки природної мови та генеративного ШІ завдяки яким вони розпізнають запити громадян та надають оперативні відповіді. Такі інструменти надають можливість громадянам отримати швидкий, не прив'язаний до часу та простору, зворотній зв'язок. Варто відзначити, що до функцій чат-ботів належить не лише комунікація з користувачем, а й збір, систематизація та обробка даних щодо поведінки та вподобань користувачів [4, с. 98].

Персоналізація політичних меседжів. Завдяки алгоритмам штучного інтелекту (глибоке навчання та аналіз великих даних) стає можливим формування політичними акторами, державними інституціями індивідуальних стратегій, цільових політичних повідомлень, інформаційного контенту орієнтованих на конкретні соціальні групи чи навіть окремих громадян [2, с. 132]. Яскравим прикладом персоналізованого контенту є президентська кампанія в США у 2016 р. Команда Д. Трампа користувалась послугами кампанії Cambridge Analytica, яка використовуючи алгоритми на основі штучного інтелекту для аналізу вподобань, страхів та цінностей користувачів Facebook, вподальшому побудувала систему профілювання виборців, що і дозволило персоналізувати політичні меседжі для кожного сегменту електорального поля. Ці меседжі стосувалися питань, які найбільше хвилювали користувачів (потенційних виборців), забезпечуючи відповідність меседжів кампанії інтересам, демографічним показникам та політичним уподобанням виборців [8]. Персоніфікована комунікація з виборцями стала також одним з ключових інструментів під час президентської кампанії В. Зеленського в Україні у 2019 р. Активно використовуючи цифрові платформи, зокрема соціальні мережі та офіційний сайт, проводився збір та аналітика даних користувачів, яких дозволив виокремити 32 цільові групи й адаптувати політичні меседжі відповідно до їхніх потреб з урахуванням їхніх соціально-демографічних характеристик, ціннісних орієнтацій і запитів [3].

Забезпечення прозорості і безпеки. Алгоритми машинного та глибокого навчання мають можли-

вості виявляти аномалії, нетипові або потенційно маніпулятивні дії під час аналізу закономірностей поведінки користувачів у соціальних мережах, консультативних платформах, системах збору підписів тощо. Хоча технології штучного інтелекту іноді використовуються в незаконних цілях і часто не контролюється, проте вони мають значний позитивний потенціал у сфері забезпечення інформаційної безпеки та захисту демократичного простору. Застосування ШІ у виявленні кіберзагроз, запобігання шахрайству та боротьбі з дезінформацією й маніпулятивними практиками демонструє його здатність виконувати роль інструменту цифрової безпеки. Інтеграція технологій на основі ШІ в інституційні процеси ухвалення рішень значно підвищує здатність державних і громадських структур реагувати на сучасні виклики інформаційної безпеки, сприяє зміцненню цілісності інформаційного простору та формує нові стандарти цифрової відповідальності. Д. Батіста відзначає такі інструменти, що пропонують автоматизовану верифікацію контенту та протидії фейкам: TruthBuzz, розроблений для створення переконливих наративів; Facterbot (чат-бот, інтегрований у Facebook Messenger), призначений для перевірки фактів; детектор фейкових новин Les Décodeurs, розділ вебсайту Le Monde, який використовує модель багатовимірної аналізу для вивчення історичних даних авторів та джерел для оцінки надійності інформації [5, р. 18–19].

Інструмент політичного контент-мейкінгу. Відмічається активне використання штучного інтелекту у процесі створення та поширення політичного контенту (текстів, зображень, аудіо- та відеоматеріалів) у виборчих кампаніях, громадських консультаціях чи інформаційних кампаніях державних інституцій. Ці технології роблять можливим оперативне продукування великої кількості комунікаційних матеріалів, в тому числі адаптованих до потреб різних аудиторій. Особливої уваги заслуговує популярна технологія deepfakes, яка маючи суттєві можливості для творчості, освіти та розваг, здебільшого використовується для маніпуляції громадською думкою чи дискредитації політичних опонентів.

Комунікаційний помічник. Завдяки використанню генеративних систем, політики можуть отримувати автоматизовану допомогу у створенні промов, повідомлень, тез для виступів або відповідей на потенційно гострі запитання. Алгоритми ШІ можуть моделювати можливі сценарії дебатів, прогнозувати реакції опонентів і навіть імітувати стиль їхнього мовлення, надаючи кандидатам змогу відпрацювати рольові ситуації політичної взаємодії [7].

М. Треттер у своїх дослідженнях вивчає потенціал штучного інтелекту як інструменту оптимізації процесу прийняття політичних рішень. Спираючись на такі характеристики ШІ як величезні обчис-

лювальні потужності, постійне вдосконалення, можливість виявлення взаємозв'язків між різними факторами, швидкість та точність, він зазначає, що пошук найкращого рішення для складних суспільних проблем буде ефективніше та набагато швидше. Зібрані та опрацьовані дані можуть бути безпосередньо передані політичним акторам для врахування у процесі обговорень або ж використані для моделювання різних сценаріїв політичних сценаріїв. Такий підхід дає змогу прогнозувати можливі наслідки прийняття певних законодавчих ініціатив чи управлінських стратегій, наочно демонструючи потенційний вплив рішень на суспільство, економіку, освіту чи інші сфери державного розвитку [17]. Д. Батіста також розмірковує про потенціал ШІ в автоматизації процесів прийняття рішень як інструменту підвищення ефективності та зменшення людських помилок [5, р. 11].

Н. Сандерс, А. Улініч і Б. Шнайер у своїх дослідженнях приходять до висновку, що ШІ має потенціал бути інструментом для прогнозування громадської думки, шляхом заміни традиційних соціологічних досліджень на опитування від ChatGPT, які імітуватимуть відповіді респондентів на політичне запитання на основі заданого набору демографічних та ідеологічних характеристик, формуючи одночасно порядкову числову оцінку відповіді та текстове обґрунтування. Результати проведеного науковцями експерименту демонструють, що ChatGPT має високу точність у прогнозуванні громадської думки щодо політичних тем, що вже добре досліджені (наприклад, питання абортів), тоді як його прогностична здатність знижується для нових або слабо вивчених політичних проблем (наприклад, ставлення громадян США до підтримки України під час повномасштабного вторгнення) [12].

Новеллі К. та Сандрі Д. досліджують потенціал технологій штучного інтелекту у виборчому процесі, відзначаючи здатність алгоритмів ШІ у режимі реального часу відстежувати процес голосування для виявлення потенційних порушень, несанкціонованого доступу, а також для перевірки особи виборця та підтвердження його права голосу. Окремо розглядається системи з інтегрованим ШІ для автоматичного розпізнавання бюлетенів, що забезпечить точний підрахунок голосів і оперативне відображення результатів виборів. Впровадження даних технологій спроможне мінімізувати шахрайство, а отже підвищити прозорість виборчого процесу і рівень довіри громадськості [10, р. 6].

Отже, враховуючи одну з головних характеристик ШІ – здатність до адаптації та постійного вдосконалення, можна прогнозувати суттєве розширення його застосування у політичних процесах в найближчому майбутньому і дедалі активніше інтегрування в процеси державного управління та прийняття рішень, аналізу громадської думки та видозміни комунікації.

Вплив технологій штучного інтелекту на форми та механізми політичної участі простежується насамперед через зміну характеру комунікації між громадянином і державою. Такі технології забезпечують підвищення ефективності, формування більш прозорої та відповідальної комунікації, з точки зору оперативності реагування органів влади на запити громадян та персоналізації політичної взаємодії (за рахунок використання даних аналізу суспільних настроїв, поведінки та вподобань). Також інтеграція технологій штучного інтелекту сприяє розширенню доступу до політичної участі, забезпечуючи інклюзивність та залучення груп, які традиційно залишалися поза політичним процесом. Технології ШІ розкривають більш широкі можливості у підвищенні цифрової грамотності користувачів, шляхом розвитку навичок критичного мислення та оцінювання споживаємої інформації, що може сприяти подоланню освітніх розривів, надаючи більш рівний доступ до освіти в умовах цифрового суспільства [10, р. 4].

Водночас, поряд із позитивними аспектами застосування технологій штучного інтелекту в політичній сфері, необхідно звернути особливу увагу на ризики, що супроводжують цифровізацію політичної участі.

По-перше, з'являється значний ризик видозміни самої природи політичної участі, коли взаємодія між суб'єктами політичного процесу дедалі частіше відбувається не безпосередньо, а через цифрові інтерфейси створюючи тим самим ефект «алгоритмічного посередництва» (бо використовуються автоматизовані системи зворотного зв'язку, засновані на технологіях ШІ). У цьому контексті існує ризик виникнення «формальної» політичної суб'єктності громадян, тобто людина зберігає право на участь, але її інформаційне поле, способи прийняття рішень і канали впливу опосередковуються технологічними алгоритмами (тобто інтелектуальні системи здійснюють непомітний вплив на сприйняття інформації та формування політичних уподобань). Це створює можливості спотворення реальності, викривлення суспільної думки та маніпуляції політичною поведінкою [13].

В подальшому це здатно призвести до утворення «інформаційних бульбашок» (своєрідних закритих просторів), у межах яких користувачі споживають лише ту інформацію, яка підтверджує їхні попередні переконання, досвід, стереотипи тощо. Перебування у такому закритому інформаційному просторі призводить до обмеження джерел інформації та доступу до інших точок зору. Як результат, відбувається зниження рівня критичного мислення, оскільки користувачі набагато рідше піддають сумніву отриману інформацію, сприймаючи її за об'єктивну істину, та поглиблюється суспільна поляризація, що ускладнює конструктивну взаємодію та діалог [6].

По-друге, значну небезпеку становить поширення дезінформації та маніпулятивних повідомлень з використання генеративних можливостей ШІ (реалістичних фейкових зображень, відео, текстів (deepfakes). Д. Батіста вказує на те, що технології deepfakes набагато загрозовіші ніж просто неправдиві новини, адже їх складніше виявити і розпізнати, а тому їх здатність до маніпуляції громадської думки, викривлення суспільної свідомості, конструювання певної реальності є значно ефективнішими. Deepfakes породжує проблему збільшення недовіри до інформаційного контенту загалом. Постійне отримання неправдивих, викривлених інформаційних повідомлень призводить до розмивання правди та втрати здатності адекватного сприйняття інформаційного потоку, а отже до хибних висновків та уявлень до певної події [5, р. 14]. Під час повномасштабного вторгнення саме технології deepfakes неодноразово ставали інструментом дезінформації, найбільш вірусними стали відео з промовою «В. Зеленського», в якій він закликав воїнів української армії скласти зброю та відео з закликом до військового перевороту генерала «В. Залужного». Відео були зроблені настільки якісно, що призвело до поширення панічних настроїв серед українського суспільства. Лише вчасна комунікація офіційних представників влади, активне включення громадських діячів допомогли спростувати дані інформаційні повідомлення.

До маніпулятивного контенту також можна віднести і емоційно насичені та поляризуючі інформаційні повідомлення. Такі повідомлення впливають на якість політичного діалогу, призводять до спрощення політичних наративів, зростання популізму та радикалізації суспільних дискурсів.

По-третє, етичні аспекти використання ШІ у політичному процесі. Ключовими етичними викликами є забезпечення прозорості, підзвітності, захисту персональних даних, боротьби з дезінформацією та гарантування недискримінації. Порушення приватності громадян через масовий збір та аналіз даних, непрозорість алгоритмів ухвалення рішень, а також невизначеність питань відповідальності за дії інтелектуальних систем створюють потенційні загрози для демократичних принципів і довіри до політичних інститутів. Для врегулювання даної проблеми необхідно запроваджувати чіткі регуляторні рамки, що передбачають моніторинг систем ШІ, контроль за використанням даних громадян, обмеження поширення дипфейків і фейкових новин, а також перевірку алгоритмів на відсутність упереджень [2, с. 133]. За останні роки, відповідаючи на виклики пов'язані в поширенні використання технологій штучного інтелекту, відбулось низька спроб регулювання його використання як на рівні Європейського Союзу (про що свідчить прийняття «Закону про ШІ» (AI Act)), так і на рівні національних держав (у США протягом

2023–2024 рр. прийнято низку законодавчих актів зобов'язуючих маркувати контент генерований ШІ, забороняючих його використання для формування громадської думки тощо). Такі компанії як Google, OpenAI та IBM також впроваджують власні етичні кодекси застосування ШІ, які ґрунтуються на принципах прозорості, справедливості та безпеки.

Отже, сучасна політична практика вимагає поєднання технологічних інновацій із нормативними, етичними та інституційними механізмами контролю. Існує необхідність розроблення політики забезпечення відповідального використання ШІ, одночасно з розвитком напрямків, спрямованих на навчання громадян щодо використання ШІ для сприяння інформованій та свідомій політичній участі. Це передбачає розробку прозорих алгоритмів, впровадження стандартів етичного використання ШІ, захист персональних даних та забезпечення громадського контролю за алгоритмічними системами.

Висновки. Політична участь у своєму розвитку пройшла від участі «обраних» до залученості більшості. Цьому процесу значно посприяв розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема й інтеграція у суспільно-політичне життя технологій штучного інтелекту. ШІ здійснює вплив на соціальні, економічні та політичні процеси, трансформуючи способи взаємодії людей, інституцій і держави. Сьогодні технології ШІ активно використовуються для прогнозування електоральних настроїв, персоналізації політичних меседжів, забезпечення прозорості і безпеки, як комунікаційний помічник та інструмент політичного контент-мейкінгу. Перспективне його застосування як інструменту оптимізації процесу прийняття політичних рішень; інструменту для прогнозування громадської думки; інструменту оптимізації виборчого процесу

Технології ШІ сприяють підвищенню рівня залученості, полегшують доступ до політичної інформації та стимулюють політичні дискусії. Проте водночас створюють ризики виникнення «формальної» політичної участі (алгоритмічне посередництво, «інформаційні бульбашки»), поширення дезінформації та маніпуляцій, порушують питання безпеки особистих даних та етичного використання даних технологій. Саме тому, особливої уваги потребує розроблення надійних, чітких та всеохоплюючих нормативних правил, здатних забезпечити прозорість та підзвітність цифрових платформ з інтегрованим ШІ, конфіденційність користувачів та їх захист від дезінформації і маніпуляції.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Косілова О. І. (2021) Політична участь як форма реалізації політичних прав: теоретико-правовий дискурс. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Політологія. Соціологія. Право. Вип. 2 (50), С. 127–133 URL:

[https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.2\(50\).242896](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.2(50).242896)

2. Лазарович М. В., Гончарук-Чолач Т. В., Докаш О. Ю. (2025) Штучний інтелект у політичних маніпуляціях та трансформація виборчої куль *Науковий журнал «Політикус»*, вип. 1, С. 131–135 URL: http://politicus.od.ua/1_2025/22.pdf

3. Розділяй і таргетуй. СММник Зеленського розповів секрети перемоги на виборах (2019) URL: <https://novynarnia.com/2019/04/27/ze-smm/>

4. Худолій Ю. С., Косолапенко В. С. (2023). Особливості застосування чат-ботів на основі штучного інтелекту у фінансовій сфері. *Економіка і регіон*, (3(90), 97–103. URL: [https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3\(90\).3036](https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3(90).3036)

5. Battista D. (2024) Political communication in the age of artificial intelligence: an overview of deepfakes and their implications. *Society register*, vol. 8, no. 2. P. 7–23 URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/bf9e/c2dd750c6ffec71a29940784cdbff69b1a47.pdf>

6. Battista D., Mangone E. (2025) Technological Culture and Politics: Artificial Intelligence as the New Frontier of Political Communication Societies, 15(4), 75. URL: <https://doi.org/10.3390/soc15040075>

7. Harmon S. (October 31, 2024) Democracy in the Age of AI: New Tools for Political Campaigning. The Responsible AI Institute. URL: <https://www.responsible.ai/democracy-in-the-age-of-ai-new-tools-for-political-campaigning/>

8. Li J. (2024). Artificial Intelligence and its transformative impact on modern politics. *Applied and Computational Engineering*, 97(1), P. 163–169 URL: DOI:10.54254/2755-2721/97/20241361

9. McCarthy J. (2007). What is Artificial Intelligence? URL: <https://www-formal.stanford.edu/jmc/whatisai.pdf>

10. Novelli C., Sandri, G. (July 22, 2024) Digital Democracy in the Age of Artificial Intelligence. The Social Science Research Network, p. 1–27 URL: <https://ssrn.com/abstract=4901264>

11. Russell S. J., Norvig P. (2021) Artificial Intelligence. A Modern Approach. Fourth Edition. Global Edition. P. 19–23 URL: http://lib.ysu.am/disciplines_bk/efd4d1d4c2087fe1cbe03d9ced67f34.pdf

12. Sanders N. E., Ulinich A., Schneier B. (2023). Demonstrations of the Potential of AI-based Political Issue Polling. *Harvard Data Science Review*, 5(4). URL: <https://doi.org/10.1162/99608f92.1d3cf75d>

13. Savaget P, Chiarini T, Evans S. (2018). Empowering political participation through artificial intelligence. *Sci Public Policy*. Nov 5; 46(3), P. 369–380. URL: DOI: 10.1093/scipol/scy064

14. Sheikh H., Prins C., Schrijvers E. (2023) Mission AI. The New System Technology. 421 p. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-21448-6>

15. Stryker C., Kavlakogly E. (2024) What is artificial intelligence (AI)? URL: <https://www.ibm.com/think/topics/artificial-intelligence>

16. The EU Artificial Intelligence Act (2024). Chapter I: General Provisions. Article 3: Definitions URL: <https://artificialintelligenceact.eu/article/3/>

17. Tretter M. (2025) Opportunities and challenges of AI-systems in political decision-making contexts.

Front. Polit. Sci., Sec. Politics of Technology, Volume 7, 19 March URL: <https://doi.org/10.3389/fpos.2025.1504520>

REFERENCES:

1. Kosilova O. I. (2021) Politychna uchast yak forma realizatsii politychnykh prav: teoretyko-pravovyi dyskurs [Political participation as a form of implementation of political rights: theoretical and legal discourse]. *Visnyk NTUU «KPI»*. Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo. Vyp. 2 (50), S. 127–133 URL: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.2\(50\).242896](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2021.2(50).242896)

2. Lazarovych M. V., Honcharuk-Cholach T. V., Dokash O. Yu. (2025) Shtuchnyi intelekt u politychnykh manipuliatsiakh ta transformatsii vyborchoi kul [Artificial intelligence in political manipulation and transformation of the electoral ball] *Naukovyi zhurnal «Politykus»*, vyp. 1, S. 131–135 URL: http://politicus.od.ua/1_2025/22.pdf

3. Rozdilii i tarhetui. SMMnyk Zelenskoho rozpoviv sekrety peremohy na vyborakh [Divide and target. Zelensky's SMM Reporter Reveals Secrets of Election Victory] (2019) URL: <https://novynarnia.com/2019/04/27/ze-smm/>

4. Khudolii Yu. S., Kosolapenko V. S. (2023). Osoblyvosti zastosuvannia chat-botiv na osnovi shtuchnoho intelektu u finansovii sferi. [Peculiarities of Using Chatbots Based on Artificial Intelligence in the Financial Sector] *Ekonomika i rehion Economics and Region*, (3(90), 97–103. URL: [https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3\(90\).3036](https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3(90).3036)

5. Battista D. (2024) Political communication in the age of artificial intelligence: an overview of deepfakes and their implications. *Society register*, vol. 8, no. 2. P. 7–23 URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/bf9e/c2dd750c6ffec71a29940784cdbff69b1a47.pdf>

6. Battista D., Mangone E., 2025 Technological Culture and Politics: Artificial Intelligence as the New Frontier of Political Communication Societies, 15(4), 75. URL: <https://doi.org/10.3390/soc15040075>

7. Harmon S. (October 31, 2024) Democracy in the Age of AI: New Tools for Political Campaigning. The Responsible AI Institute. URL: <https://www.responsible.ai/democracy-in-the-age-of-ai-new-tools-for-political-campaigning/>

8. Li J. (2024). Artificial Intelligence and its transformative impact on modern politics. *Applied and Computational Engineering*, 97(1), P. 163–169 URL: DOI:10.54254/2755-2721/97/20241361

9. McCarthy J. (2007). What is Artificial Intelligence? URL: <https://www-formal.stanford.edu/jmc/whatisai.pdf>

10. Novelli C., Sandri, G. (July 22, 2024) Digital Democracy in the Age of Artificial Intelligence. The Social Science Research Network, p. 1–27 URL: <https://ssrn.com/abstract=4901264>

11. Russell S. J., Norvig P. (2021) Artificial Intelligence. A Modern Approach. Fourth Edition. Global Edition. P. 19–23 URL: http://lib.ysu.am/disciplines_bk/efd4d1d4c2087fe1cbe03d9ced67f34.pdf

12. Sanders N. E., Ulinich A., & Schneier B. (2023). Demonstrations of the Potential of AI-based Political Issue Polling. *Harvard Data Science Review*, 5(4). URL: <https://doi.org/10.1162/99608f92.1d3cf75d>

13. Savaget P, Chiarini T, Evans S. (2018). Empowering political participation through artificial

intelligence. *Sci Public Policy*. Nov 5; 46(3), P. 369–380. URL: DOI: 10.1093/scipol/scy064

14. Sheikh H., Prins C., Schrijvers E. (2023) Mission AI. *The New System Technology*. 421 p. URL: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-21448-6>

15. Stryker C., Kavlakogly E. (2024) What is artificial intelligence (AI)? URL: <https://www.ibm.com/think/topics/artificial-intelligence>

16. The EU Artificial Intelligence Act (2024). Chapter I: General Provisions. Article 3: Definitions URL: <https://artificialintelligenceact.eu/article/3/>

17. Tretter M. (2025) Opportunities and challenges of AI-systems in political decision-making contexts. *Front. Polit. Sci., Sec. Politics of Technology*, Volume 7, 19 March URL: <https://doi.org/10.3389/fpos.2025.1504520>

The impact of artificial intelligence technologies on the transformation of political participation in the conditions of digital democracy

Skorokhod Oleksii Petrovych

Postgraduate Student

Vasyl' Stus Donetsk National University
600-richchia str., 21, Vinnytsia, Ukraine
ORCID: 0009-0001-0001-2568

The rapid development of information and communication technologies, particularly artificial intelligence (AI), has significantly transformed mechanisms of communication between society and government, leading to new formats of citizens' engagement in political processes and creating preconditions for the transformation of digital democracy.

The purpose of the article is to identify the specific features of the influence of artificial intelligence technologies on the forms and mechanisms of citizens' political participation, as well as to assess the potential opportunities and risks of their use in the political sphere.

Research methods. The study applies analysis and synthesis to generalize theoretical approaches; the system method – to evaluate AI as an element of the political system; and content analysis of digital platforms and social networks – to identify algorithmic communication practices and their impact on public opinion.

Results. The main directions of AI integration into political processes are identified: forecasting of electoral behaviour, personalization of political messages, and ensuring transparency and information security. The article analyses the use of AI as a communication assistant and as a tool for political content-making, as well as its prospective applications – supporting political decision-making, forecasting public opinion, and optimizing electoral procedures. It is found that AI technologies enhance citizens' engagement, broaden access to political information, and stimulate public discussions, while simultaneously generating risks of manipulation, disinformation, privacy violations, and ethical challenges.

Scientific novelty lies in defining the systemic nature of AI's influence on political participation as an indicator of the transition from the traditional to the digital model of democracy.

Practical significance of the results consists in formulating the foundations for ethical and secure use of AI in political communication.

Key words: artificial intelligence, disinformation, deepfakes, manipulation, political participation, political communication, political message, informational content.

Дата першого надходження рукопису до видання: 20.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 17.11.2025

Дата публікації: 15.12.2025